

שלישי לסדר "חקת", תמוז ה'תש"פ

"לבניינה של תורה" – חלק שסט

יחזה שנמסרה בביהמ"ד כפי מו"ד ראש הישיבה, הרב ברוך וידר שליט"א

"נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ"

שיחה בימי מגיפת הקורונה (יב) – על תוכנית החלת הריבונות

וְשִׁתְּכֶם

ה כעת התעוררות מחודשת
נפה בארץ ובעולם. על כן יש
יות, מתוך שקול דעת ולא
למשל, נערך למתווה של
ל החיילים. גם אנו נדרשים
יות. על כל
להבין שאם
לא שמר על
לול חלילה
להגיע גם
להוציא את
יש – ובכך
ם לסגירת
לפיכך על
לב לאחריות
איש.

ארץ ישראל שייכת לעם ישראל בכל הדורות, ואין לנו יכולת לוותר על חלקים ממנה

לרקוד מחובקים. ניתן לרקוד תוך שמירת מרווחים
וללא מגע זה עם זה. כך דורש השכל הישר.

דבר שלישי – רחיצת הידיים. ההיגיינה האישית
הכרחית כעת. כדאי להרבות בשטיפת ידיים במים
וסבון או אלקוג'ל.

דבר רביעי ובעל חשיבות רבה
– אתמול שוחחתי עם מספר
ראשי ישיבות הסדר בנושא,
וברצוני לחדד נקודה מסוימת
שאני סבור שעלינו להשתפר
בה ויש לחזק את ההקפדה
עליה בקרב הר"מים
והתלמידים. יש לי תחושה
שהציאות מהישיבה משוחררות
מדי.

בגל הקורונה הראשון הגישה
הייתה שאין לאפשר יציאה
למרחב הציבורי. לאחר מכן מדינת ישראל
החליטה לשחרר את הציבור ולהתיר את היציאה
ופתיחת בתי עסק ובתי ספר. אינני יודע מדוע
ההחלטה הייתה לתת יותר מרחב למסגרות אחרות
מאשר לנו, אולם עובדה היא שמערכות אחרות
נסגרות בזו אחר זו, ואילו הישיבות נותרו כמקום
בטוח.

אמנם התירו לי לאשר יציאה של תלמידים מחוץ
לישיבה, אולם עליכם לגלות בגרות ולצאת אך
ורק לדברים הכרחיים. כל יציאה לשבת או לערב
אחד הביתה צריכה להיות בתיאום עם הר"מ
ולאחר מילוי טופס, ואף זאת רק במקרה שהיא
אכן נדרשת.

בקצרה על

פי שבצבא נוהגים לחזור על
י כל מטווח.
ישת מסכה בכל מקום שהדבר
זולות אין צורך בכך, למעט
כאשר יוצאים מהבניין או
שותפים חייבים לעטות מסכות.
בדרך לביתו או ניפגש עם
ד על פרט זה.

זקפיד על המרחק בין אנשים.
רוקדים בישיבה ורואה חשיבות
בעזרת ה', כשתחלוף הקורונה
ך עכשיו אין זה הזמן המתאים

לבניינה של תורה

סף שלהערכתי לא נעשה עד את. כאשר תלמיד שב מביתו על ידי הר"מ האם פגש אדם הדבקה. מטרת התשואול היא בכך וכתוצאה מזאת להימנע במקרה שאכן פגש מישהו כזה למרות כל הטרחה שבדבר. "מים והן מהתלמידים להקפיד נים לפעול כשוטרים, אך זוהי

משמעות הלכתית. במקרה בבוקר בזמן, מכל סיבה שהיא, ויבה כדי להתפלל במניין בבית ולא יתפלל ביחידות במרחב זוא לומד תורה. כך יש לנהוג לא בימי הקורונה, כפי שנפסק צוות שגרה איננו נוהגים כך ננו בדרגה הראויה, אך זוהי אומר זאת כדי להבהיר את גם על תפילה במניין אנו כמה וכמה על דברים אחרים. שתדלות, והמשך מסור "לא-ל ושים את שלנו והקב"ה עוזר

היום

נות שמדינת ישראל תמליץ ל החלת הריבונות על שטחי חלק מתוכנית משותפת עם יון שזהו נושא חשוב, ברצוני אני סבור שלבן תורה ולבן יכה להיות עמדה תורנית בכל

ך שאנו מצויים בעיצומו של ל מתבונן בעין אמונית מבחין הגדול של שיבת עם ישראל

אע"פ י. עיין שם בדעת הרמ"א, הגר"א

והשכינה לציון. תהליך זה מתקדם בסדר של "קמעה קמעה", כדברי הירושלמי³ – כלומר: לאט לאט ובדרך הטבע. לטבע יש קצב התקדמות משלו. כל השותל שתיל יודע שהוא לא יצמח ויהיה לעץ תמיר בן לילה, גם אם יזבלו וישקו אותו היטב. אין אפשרות להאיץ את קצב צמיחת העץ. זו המשמעות של גאולה קמעה קמעה המתנהלת בדרך הטבע. לפיכך נדרשת לנו היכולת להתבונן על הדברים בעין אמונית.

בכ"ט בנובמבר בשנת ארבעים ושבע למניינם הכירו אומות העולם בזכותו של עם ישראל לכונן מדינה בארץ ישראל. אולם, הם הגבילו זאת בכינונה של מדינה אחרת לצידה. בזמנו כל העולם היהודי התמלא על כך בשמחה אדירה. לעומת זאת, הרב צבי יהודה זצ"ל סיפר⁴ שהוא הרב חרל"פ ישבו יחד ובכו על כך ש"את ארצי חלקו"!⁵ הרי מדובר בשתי מדינות בשטחה של ארץ ישראל. וכי בכוחנו לוותר על חלק מהמשנה ברורה ולתת אותו לאחרים? אמנם, במצב זה לא הייתה ברירה אחרת, ואף בכך יש נחמה פורתא. לכן הם הגיעו למסקנה: "מאת ה' היתה זאת היא נפלאת בעינינו!"⁶

גם העולם החרדי רואה בהצהרת האו"ם מעין "חיוך אלוקי" לעם ישראל, כהגדרת ה'חזון איש'. רק לאחר קום המדינה החלו הוויכוחים בשאלת היחס למדינה בה לא כל הנעשה בתחום דת ומדינה תואם ל'שלחן ערוך'. ויכוחים בתוך בית-המדרש הם דבר לגיטימי כאשר הם בכבוד, באהבה ובאחוה, בשלום ובקצות. חסרונות אלו במדינה אכן כואבים לנו, אולם אנו מכירים את דברי הרב זצ"ל ב'אורות'⁷, שם הוא טבע את

³ ברכות, פרק א, הלכה א: "רבי חייא רבא ורבי שמעון בן חלפתא הוו מהלכין בהדא בקעת ארבל בקריצתה וראו איילת השחר שבקע אורה. אמר רבי חייא רבה לר' שמעון בן חלפתא בי רבי: כך היא גאולתן של ישראל - בתחילה קימאה קימאה, כל מה שהיא הולכת היא רבה והולכת".

⁴ לנתיבות ישראל, חלק ב, עמוד שנו (במהדורת בית א-ל, תשע"א); שיחות הרב צבי יהודה, מועדים, חלק ב, עמודים 164-165 (במהדורת תשע"ג).

⁵ יואל, פרק ד, פסוק ב

⁶ תהלים, פרק קיח, פסוק כג

⁷ אורות ישראל, פרק ו, אות ז

הערה [WU]: האם עדיף לכתוב למעלה תאריך עברי, ובהערה לציין את התאריך הלועזי המפורסם יותר?

”נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ”

ראל” עוד בטרם חלמו עליו. ינת ישראל היא ”האושר היותר לת למרות שהוא מודע לכך איר” בה, ”אבל לא מפני זה יחדל נר גדול”. הויכוחים והשאלות זוק שירות משותף ולנסיעות ת בפרהסיא וכיוצא בזה, אמנם ום אינם גורעים מעצם העובדה ”ה גואל את ישראל על ידה ות גאולתנו”. לכן אנו שמחים ומהללים לה’ על עצם קיומה.

תם ב”ה

זוב בשיבת ציון הוא עצם חזרת ויכולתו לקיים את מצוות ישוב התקיים רק באמצעות כינון סגרת לאומית. כך מלמדנו ל”ספר המצוות” של הרמב”ם.⁸ יר מצוות ישוב ארץ ישראל ות הארץ אשר נתן האל-ל יתברך וברהם ליצחק וליעקב, ולא נעזבה אומות או לשממה”. קודם כל י לכבוש את ארץ ישראל. ודאי להיעשות בידי אדם פרטי אלא ומצווה כללית זו של כיבוש ורטית המוטלת על כל יחיד נורר בה. לאחר מכן יש ליישב ושאינה שוממה, ואף לא לתת מנה לעם אחר. הרמב”ן מוסיף ו הארץ נחשבת מלחמת מצווה, ופט כהן⁹ יש לכך משמעות ו סובר שבמלחמה שכזו חלה ובור”.

שלחתי לרב צבי יהודה זצ”ל שאלות, וברצוני לקרוא מתוך י יהודה של שאלותיי.

השאלה הראשונה ששאלתי הייתה: ”האם עקרון שלמות ארץ ישראל קיים גם כאשר ישנה סכנת מלחמה אם לא יוחזרו שטחים, דהיינו חשש לשפיכות דמים רבה מאוד, חס ושלום? האם גם בזה חל ”יהרג ואל יעבור?”

השיב על כך הרב צבי יהודה: ”לכבוד מר ברוך וידר שליט”א. בתשובה ליקרת מכתבו החשוב. לימד אותנו הרמב”ן, אביהם של ישראל, בספרו לספר המצוות כי המצווה לכבוש ארץ ישראל וירשתם וישבתם היא מחייבתנו בכל הדורות, אפילו בזמן גלות. וכמובן בכל מלחמה קיים ”יהרג ואל יעבור” יותר מאשר בשאר מצוות”. במלחמה המתנהלת בדרך הטבע יש בדרך כלל נפגעים והרוגים, ולמרות זאת התורה ציוותה עלינו לכבוש את הארץ. למשל, אביתר תורג’מן, ה’ ייקום דמו, שאנו מתקרבים ליום השנה לנפילתו, יצא מתורת בית-המדרש להילחם ומסר את נפשו. הוא לא עשה כך מתוך טיפשות, חלילה, אלא משום שכך ציוותה עלינו התורה. מחד גיסא התורה מצווה עלינו לחיות ולהיזהר, ומאידך גיסא היא מצווה עלינו להילחם על הארץ למרות מסירות הנפש הכרוכה בדבר.

”תמיד עיני ה’ אֶל־קֵיף ב”ה

בחסדי ה’ יצא נשיא ארצות הברית, שהוא לכאורה אוהב ישראל, בהכרזה חשובה בנוגע לזכותו של עם ישראל על ארץ ישראל. הכרזה זו מזכירה במקצת את החלטת האו”ם בכ”ט בנובמבר או את הצהרת כורש. אולם, המצב כיום כבר אינו אותו המצב בו עמדנו בכ”ט בנובמבר. אז היינו זרועים ומושפלים בארבע כנפות תבל, אולם כבר מזה זמן רב כבר יצאנו מכבשני אושוויץ וטרבלינקה וכיום יש לנו מדינה ריבונית, בחסדי ה’. במפלאות יד ה’ זכינו ויש לנו מדינה העומדת בפסגת המדע בעולם, בעלת ידע ומכשור שביכולתה לסייע באמצעותו למדינות רבות, בעלת עוצמה צבאית בחסדי שמייים. זוהי מציאות אחרת לגמרי. גם הכרזתו של נשיא ארצות הברית היא חסד אלוקי גדול.

הערה [2WU]: נקטתי לשון עתיד מפני שכתב על העתיד

הערה [3WU]: במקור: מושלכים אי שם באירופה. מסיבות מובנות שיניתי. לענ”ד חשוב להיות רגיש ולא להתעלם מהגלויות האחרות.

יין עוד מנחת חינוך, מצווה תכה

לבניינה של תורה

ה מקדם את מדינת ישראל, מנוח¹⁰: "לו חפץ ה' להמיתנו... אל אלה". החסדים האלוקים ישראל ניכרים לעין כל. גם קורונה בעוד במקומות אחרים, ואילו מדינת ישראל נערכת עוד אלפיים מכונות הנשמה בחסדי ה' ארץ ישראל היא תר בעולם. גם בזמן מלחמת מו"ר מלובביץ' זצ"ל שבארץ, מפני שזהו המקום הבטוח טבעה של ארץ ישראל שהיא ד' דרש אתה תמיד עיני ה' אלקינו. אחרית שנה¹¹.

עד עולם

י יהודה: "האם יש צורך בימים במאמץ ההתנחלויות ולסכן בכך בין ארצות הברית לישראל, שהרי רבות בארצות הברית, או שמא מנית ולמנוע פיצוץ יחסי ארצות

הרב צבי יהודה כץ: "קרקעות לכל בני ישראל בכל מקום שהם ם ולא נמנעו בשליחותנו". איננו ל רכושם של אחרים, כפי ש"אין אינו שלו". ארץ ישראל אינה יא שייכת לעם ישראל בכל יכולת לוותר על חלקים ממנה, וני" – גם אם יעשו כך אין

ארצות-הברית היא דבר נפלא. לגל את מהלך הגאולה ושיבת לקי ארץ ישראל. איננו אומה אל. המושג "כיבוש" בו אנו ג הלכתי מופשט. חבל ארץ זה ארצנו. הפלסטינאים הם ההכרזה על זכות עם ישראל

י כג
יב

בארץ ישראל ישנה חשיבות גדולה, אף אם משמעותה היא חלקית בלבד. עצם החלת החוק הישראלי על יהודה, שומרון ובקעת הירדן היא התקדמות עצומה, גם אם מדובר רק על שלוש-ארבעים אחוזים בלבד מכלל האזורים הללו. זוהי התקדמות קמעא קמעא. האם הובטח לנו שהמשיח יבוא היום? התהליך מתקדם כל הזמן – "בונה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס"¹². כל הזמן הגאולה מתקדמת.

אני בקטנותי סבור שניתן לסמוך על הערבים הפלסטינאים שבוודאי לא יסכימו לתנאים ולא יסכימו להכיר במדינת ישראל וירושלים כבירת ישראל ולביטול זכות השיבה. אולם, כלל עמדתם כלל אינה משנה לנו העיקר הוא לברר מה אנו חושבים.

"שבשבת כיון דעל – על"

בהקשר זה ברצוני לומר דבר מאוד משמעותי. ישנה אמרה ידועה של רבי חיים שמואלביץ זצ"ל¹³. הגמרא מספרת¹⁴ שכאשר באו השבטים למערת המכפלה על מנת לקבור את יעקב אבינו הגיע לפתע עשו וטען לבעלותו על המקום. כדי להשיב לו נשלח נפתלי למצרים להביא את שטר המכירה ובינתיים הקבורה התעכבה. חושים בן דן, שהיה חרש, התקרב והתעניין בסיבת העיכוב. כשהסבירו במה נעוץ העניין הוא הודעו: וכי כך משאירים את סבא בביוון? "שקל קולפא מחייה ארישיה".

שאל רבי חיים שמואלביץ: מדוע האחים הקדושים, "שבטי י-ה", לא עשו זאת בעצמם? כשמתרגלים למשהו הוא כבר לא נראה נורא, הוא מקבל לגיטימציה. חושים בן דן היה חרש ולא שמע את

¹² תהלים, פרק קמז, פסוק ב. עיין בסידור הגר"א אישי ישראל, בפירוש אבני אליהו על ברכת וליירושלים עירך: "בונה ירושלים – פירוש: שהוא בונה ירושלים עירו בכל זמן".

¹³ שיחות מוסר, עמוד תי (במהדורה החדשה); ספר הזכרון, עמוד ריב

¹⁴ סוטה, דף יג, עמוד א: "כיון שהגיעו למערת המכפלה, אתא עשו קא מעכב, אמר להן: ... ידי הוא!... חושים בריה דדן תמן הוא ויקרן ליה אודניה, אמר להן: מאי האי? ואמר ליה: קא מעכב האי עד דאתי נפתלי מארעא דמצרים. אמר להן: ועד דאתי נפתלי מארעא דמצרים יהא אבי אבא מוטל בביוון? שקל קולפא מחייה ארישיה".

הערה[4WU]: הוספתי כי היה נראה לי שצריך לחדר

הערה[5WU]: הייתה כאן מילה לא ברורה

”נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוּ”

הוא נוטל קדושת הארץ ואת נפש ישראל הוא קובע,⁶ כלומר גזול.

חובה עלינו לגבש לעצמנו עמדה תורנית מוצקה, הנשענת על אדני התורה ולא על כתבים שונים ומשונים. אנו מבססים את השקפתנו על יסודותיה של תורת משה ויונקים אותה מבית המדרש.

”אַל תִּירָא וְאַל תַּחַת”

אנו מקווים ומתפללים שהקב”ה ייתן כוח לעם ישראל להחיל את ריבונותו על שטחי יהודה, שומרון ובקעת הירדן, כפי שאזרו אומץ להכריז על עצמאות המדינה בשעה קשה בהרבה מזו שאנו עומדים בה. אנו מחזקים את ידי ראש הממשלה להתמלא בגבורה ולא להירתע מכך שאין טובתם של הגויים שלמה, אפילו אם הם אוהבי ישראל. אני מקווה שהממשלה תדע לעמוד על זכותו של עם ישראל בארץ ישראל ולמנוע חלילה מסירה ולו של חלק אחד. איטיות הקצב וההדרגה היא החלטה פנימית של עם ישראל, ואינה תלויה בגורמים זרים.

נמשיך את יישוב הארץ, ואף מבית המדרש הזה ייצאו ליישב את הארץ, בעזרת ה'. בימים אלו נקבעת יתד ראשונה בגילה, שבתחילת נישואי הייתה שכונה קטנה, וברוך ה' גרעין של בוגרי ישיבת 'הכותל' מוקם שם כיום. כמו כן, יוצאים מכאן ונאחזים בשומרון, ביהודה ובנגב. אמנם, הדברים מתנהלים קמעא קמעא, אבל החשיבות היא שהם נעשים על ידינו. יהי רצון שהקב”ה ימשיך את האחוזות והתיישבותנו, ויגדל ויפתח את התהליך הגדול והאלוקי הזה של שיבת האומה לארצה. לא נירא ולא נחת!

הראשונה ששמע על טענותיו ך הודעו: כיצד ניתן לדון על ה נקברו אבותינו ואמותינו? ופועל פעולה. הדבר נכון גם - כאשר מתרגלים לשמוע על לילי ככל שיהיה, הוא אט אט נכנס לשיח הציבורי. בנושאים נל סדר היום הציבורי כך - ישנם דברים שהפכו

י: שדברו עליהם שוב ושוב. ששמעתי מאחד מחברי, שהוא ”ע. הפעם הראשונה שמדינת דבר עם הפלסטינאים הייתה עמד יצחק שמיר, איש לח”. נשו איתו חברי מועצת יש”ע ז בדעתך לנסוע לוועידת מדריד לוקת הארץ? הלוא אתה מאנשי את דבריהם: ”על מה אתם אתם מדברים? אל תדאגו!” השנים הדיבורים הללו הפכו שיח עם חמאס או עם שאר התקבל כאפשרי. זהו עיוות – זא ומתן עינים! אין שום מקום פי שאיננו יכולים לוותר על ה' כך איננו יכולים לוותר על לכבד ולנהל דו-שיח, אך אין לפשרות.

יב חרל”פ במכתבו החריף נגד ל נוותר על שום זכות מזכותנו על זפק שאם יגיעו הדברים ויצטרכו תב חווה בין לאומי שמשמעותו הו מזכותנו על ארץ ישראל – נוח צץ בהונות ידיהם ולא יקצצו שם שהאומר: 'כל התורה כולה מן אחת' הרי הוא כופר בעיקר, כך יאל לישראל חוץ משעל אחד' הרי

⁶ ד קעט (הודפס גם בתחילת ממעיני (

הערה [6WU]: היה כתוב משהו אחר לגמרי

בלשון מדוברת ניסיתי להעביר ללשון כתיבה

הערה [7WU]: לא ברור לי שהבנתי נכון את

הכוונה

לבניינה של תורה

חסימה נסדכה על ידי אהרן לרזי

